

10. 07. 2012

Isonkyrön kunta
Raija Leikola
sivistystoimenjohtaja
PL 29
61501 ISOKYRÖ

LAUSUNTO

9.7.2012

no./...../.....

LAUSUNTO OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JULKAISUUN: TOIMINNALLISTA
RUOTSIA – LÄHTÖKOHTIA RUOTSIN OPETUKSEN KEHITTÄMISEKSI TOISENA
KOTIMAISENA KIELENÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää 22.5.2012 päivätyllä ja kuntiin lähetetyllä lausuntopyynnöllä OKM/77/040/2011 opetuksen järjestäjiltä lausuntoa ruotsin kielen opetuksen laajuutta ja opetusjärjestelyitä eri koulutusasteilla käsittelevästä raportista. Raportissa on myös raportin tehneen työryhmän näkemys eri vaihtoehtoista ruotsin kielen opetuksen järjestämiseksi perusopetuksessa sekä ehdotukset ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi kaikilla koulutusasteilla sekä kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima selvitys ”Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä” on perusteellinen ja antaa hyvän pohjan tehdä arvioita eri vaihtoehtoista ruotsin kielen opetuksen järjestämiseksi perusopetuksessa sekä tehdä ehdotuksia ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi kaikilla koulutusasteilla sekä kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset on jaettu kolmeen osioon jakautuvaan luokitteluun ja niiden alla numerojärjestyksessä oleviin toimenpide-ehdotuksiin. Seuraavassa kommentoidaan raportin toimenpide-ehdotuksia.

I Toimenpide-ehdotukset koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaamiseksi

1 Kielikoulutuksen jatkumoa painotetaan paikallisen tason kieliohjelmissa ja mahdollistetaan B1-ruotsin oppimäärää laajemmat opinnot perusopetuksen aikana

Ruotsin opetuksen varhentaminen jo 5. tai 6. vuosiluokalta lähtien on kannatettavaa. Opettajakysymys on ratkaistava. Opettaako ruotsin luokanopettaja vai aineenopettaja. Ruotsin kielen tuntimäärää tulee lisätä 1 tai 2 kurssia.

2 Turvataan varhaiset ruotsin kielen valintamahdollisuudet esimerkiksi suuntaamalla vapaaehtoisen A2-ruotsin opetukseen kohdennettua valtion erityisavustusta.

Ehdotus on kannatettava. A2-kielten opiskelijat ovat varsinkin pienillä paikkakunnilla vähissä. On tärkeää, että A2-kieliin ja siinä myös ruotsin opetukseen myönnetään erityisavustusta niin perusopetukseen kuin lukioonkin.

3 Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi mahdollisuudet ruotsin opetuksen varhentamiseksi osana hallituskauden aikana määriteltäviä tavoitteita kansallisen kielivarannon monipuolistamiseksi

On kannatettavaa, että mahdollisuudet kansainvälisen kielitaitovarannon monipuolistamiseksi arvioidaan.

4 Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus luovat mahdollisuuksia perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden oppiainejakaisuuden loiventamiseksi niin, että ruotsin kielen ja kulttuurin sisältöjä on mahdollista integroida muihin oppiaineisiin perusopetuksen luokilla 1–6.

Ehdotus on kannatettava. Myös muita oppiaineita tulisi lähentää toisiinsa.

5 Koulutuksen järjestäjät ottavat käyttöön käytännönläheisiä muotoja ruotsin kielen opiskelussa ammatillisessa koulutuksessa, esimerkiksi kytkemällä sitä eri alojen ammatillisiin opintoihin sekä hyödyntämällä työssäoppimista ja valinnaisuutta.

Ehdotus on lämpimästi kannatettava. Toisaalta näinhän tilanteen olisi kuulunut ollakin.

6 Opinto-ohjausta kehitetään siten, että jatko-opintoja suunnittelevat saavat oikean kuvan ruotsin kielen osaamisvaatimuksista seuraavilla koulutustasoilla ja eri ammateissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut ovat tästä vastuussa.

Kuten edellä. Ehdotus on lämpimästi kannatettava. Toisaalta näinhän tilanteen olisi kuulunut ollakin.

7 Korkeakoulut järjestävät, erityisesti kaksikielisillä paikkakunnilla, koulutustarjontaa ristiin ja yhdessä suomen- ja ruotsinkielisissä korkeakouluissa suomen- ja ruotsinkielisille opiskelijoille niin, että vapaaehtoinen ruotsin käyttö korkeakouluopintojen aikana lisääntyy.

Ehdotus on kannatettava. Joillakin kaksikielisillä paikkakunnilla toimitaan jo ehdotuksen mukaisesti.

8 Korkeakoulut kehittävät menetelmiä, joilla turvataan tutkintoasetuksessa vaadittavan kielitaidon saavuttaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee tätä erillisrahoituksella.

Ehdotus on kannatettava. Toisaalta näin pitäisikin ollakin.

II Toimenpide-ehdotukset opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittämiseksi

9 Opetushallitus yhteistyössä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kanssa kehittävät ruotsin opetuksen opetussuunnitelmia perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisella toisella asteella siten, että tavoitteissa painottaa toiminnallinen kielitaito ja kielenopetus kiinnittyy oppilaan arkeen. Oppilaat ja opiskelijat otetaan kehittämistyöhön mukaan.

Ehdotus on kannatettava. Ruotsin kielen suosiota kasvattaisi se, jos sen oppiminen koettaisiin itselle hyödylliseksi.

10 Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa ruotsin kielen opetusaineistojen kehittämishankkeen. Siinä luodaan valtakunnallinen jo käytettävissä oleviin oppimisoluihin soveltuva ruotsin oppimisen ja opetuksen digitaalinen oppimisympäristö kaikille koulutusasteille tukemaan opetuksen pedagogista kehittämistä ja koulujen keskinäistä verkottumista. Digitaalisen oppimisolun rakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota oppijalähtöisiin, mielekkäisiin kielenkäyttötilanteisiin ja harjoituksiin, jotka tukevat toiminnallista kielitaitoa.

Ehdotus on kannatettava. Valtakunnallinen oppimisolusta lisää todennäköisesti nykynuorten kiinnostusta opintoihin.

11 Opetushallitus laatii valtakunnallisen kielikylpyopetuksen opetussuunnitelman perusteet osana käynnistyvää opetussuunnitelman uudistusta. Perusteissa huomioidaan kielikylpyopetuksen jatkumo ja kielikylvyn erityispiirteet etenkin kielikylpykielen ja äidinkielen opettamisen ja osaamistavoitteiden osalta.

Ehdotus on kannatettava, mutta on toteutuksessa on otettava huomioon alueiden ja kuntien erilaisuus.

12 Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittelee kielikylpyopettajien määrällisen tarpeen kielikylpykysynnän pohjalta osana koulutuksen ennakointityötä. Ministeriö luo yhdessä korkeakoulujen kanssa kielikylpyopettajien erikoistumisväylän lastentarhanopettajien, luokanopettajien ja aineenopettajien koulutukseen.

Kielikylpyopetuksen kysyntä varmaan kasvaa, joten ehdotus on kannatettava.

13 Koulutuksen arviointikeskus, erityisesti Korkeakoulujen arviointineuvosto, arvioi ruotsin kielen aineenopettajakoulutuksen ja ruotsin opetuksen luokanopettajakoulutuksessa ottaen huomioon alueelliset erot sekä edellä esitetyt koulutustasoihin ja oppimiseen liittyvät erilliskysymykset.

Arviointi kuuluu asiaan, joten ehdotus on kannatettava.

14 Yliopistot varmistavat, että ruotsin kielen opettajakoulutukseen liittyvä harjoittelu on monipuolista ja toiminnalliseen kielitaitoon painottuvaa ja että harjoittelupaikkoja on tarjolla eri koulutusasteilla.

Ehdotus on kannatettava. Näin tulisikin olla. Harjoittelussa tulisi olla nykyistä pidempiä jaksoja ja harjoittelun tulisi painottua suulliseen kielitaitoon.

15 Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus kohdentavat ruotsin opettajien ja luokanopettajien täydennyskoulutukseen resursseja. Täydennyskoulutuksessa painotetaan monimediaista oppimista ja toiminnallista kielitaitoa.

Ehdotus on kannatettava. Näin tulisikin olla.

16 Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus suuntaavat resursseja varhaiskasvatukseen, esiopetuksen ja perusopetuksen kielikylpyopettajien kielikylpydidaktiseen täydennyskoulutukseen

Ehdotus on kannatettava, mutta kielikylpyopetukseen voidaan pätevöittää myös jo tutkintonsa suorittaneita opettajia.

17 Opetushallitus ja CIMO käynnistävät yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa valtakunnallisen finska–ruotsi-vaihto-ohjelman ja kampanjan, jolla lisätään ruotsin- ja suomenkielisten koulujen yhteistyötä ja opettaja- ja oppilasvaihtoja. CIMO edistää hallinnoimiensa ohjelmien kautta mahdollisuuksia ruotsin oppimiseen ja opetukseen kaikilla koulutusasteilla. Tiedotuksen kehittämiseksi CIMO tiivistää yhteistyötä muiden pohjoismaisten koulualan rahoittajien kanssa.

Yhteistyö kaikissa muodoissaan on kannatettavaa.

III Toimenpide-ehdotukset maahanmuuttajien ruotsin kielen oppimisen kehittämiseksi

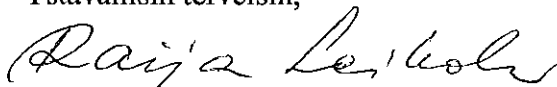
18 Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee muutokset, joilla mahdollistetaan toisen kotimaisen kielen oppimäärän aloitus (B3) toisen asteen koulutuksessa.

20 Korkeakoulut tarjoavat maahanmuuttajataustaisille ja myös ulkomaisille opiskelijoille ruotsin kielen opetusta suomalaisille työmarkkinoille työllistymisen mahdollistamiseksi.

21 Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi ja tarvittaessa laatii ohjeet siitä, miten perusopetuslain 18 § vapautusmahdollisuuksia sovelletaan maahanmuuttajien osalta. Selvityksessä kiinnitetään huomiota siihen, millaisia seurauksia vapautuspäätöksillä on oppilaalle muilla koulutusasteilla.

Em. ehdotukset ovat periaatteessa kannatettavia, mutta ohuen kokemuksen ja vähäisen asiaan perehtymisen takia konkreettisia ehdotuksia on vaikea esittää.

Ystävällisin terveisin,

Raija Leikola